

**RADYASYON ACİL DURUMLARININ
YÖNETİMİNE DAİR YÖNETMELİK****BİRİNCİ BÖLÜM****Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar****Amaç**

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin düzenleyici kontrole tabi faaliyetlerin yürütülmesi sırasında meydana gelebilecek radyasyon acil durumlarının yönetimine dair usul ve esaslar ile yetkilendirilen kişilerin bunlara yönelik görev ve sorumluluklarının belirlenmesidir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetlerin yürütüldüğü, düzenleyici kontrole tabi tesis ve uygulamalar için radyasyon acil durumlarının saha içi yönetimini kapsar.

(2) Radyasyon acil durumları ile ilgili saha dışı hazırlık, planlama ve müdahale faaliyetleri Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı koordinasyonunda ve diğer ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içerisinde, 26/8/2013 tarihli ve 2013/5703 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği ve Ulusal Radyasyon Acil Durum Planı başta olmak üzere ilgili mevzuat ve planlar kapsamında gerçekleştirilir.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 2/7/2018 tarihli ve 702 sayılı Nükleer Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesinin beşinci fıkrasına ve 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 785 inci maddesinin ikinci fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Acil durum: Toplumun tamamının veya belli kesimlerinin normal hayat ve faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, acil müdahaleyi gerektiren olaylar ile bu olayların oluşturduğu kriz halini,

b) Acil durum çalışanı: Radyasyon acil durumuna müdahaleye ilişkin görevleri yapmak üzere radyasyon acil durumunun öncesinde veya sırasında belirlenen; yetkilendirilen kişi tarafından istihdam edilen kişiler ile ilgili kurum ve kuruluşların müdahale ve radyolojik ölçüm ve analiz ekipleri, kolluk kuvvetleri, itfaiye erleri, sağlık personeli, tahliye araçlarının şoför ve mürettebatı gibi personelini,

c) Acil durum donanımı: Radyasyon acil durumunda kullanılacak radyasyon ölçüm cihazlarını, iletişim sistemlerini ve kişisel koruyucu donanım gibi her türlü ekipman, araç ve gereçleri,

ç) Acil durum planlama bölgeleri ve acil durum planlama mesafeleri: Radyasyon acil durumlarında tesisin etrafında alınabilecek dozların engellenmesi veya azaltılması yoluyla stokastik etki riskinin azaltılması ve deterministik etkilerin önlenmesi veya en aza indirilmesi amacıyla uygulanacak koruyucu eylemler ve diğer müdahale faaliyetleri için gerekli düzenlemelerin yapıldığı tesis civarındaki alanları,

d) Deterministik etki: Alınan radyasyon dozu için bir eşik seviyesi bulunan ve bu eşik seviyesi aşıldığında ortaya çıkan, şiddeti alınan dozla beraber artan sağlık etkisini,

e) Diğer müdahale faaliyetleri: Radyasyon acil durumunda radyolojik ölçüm ve analiz, tıbbi tanı ve tedavi, tıbbi takibi gereken kişilerin kayıt altına alınması ve takibin sağlanması gibi faaliyetleri,

f) Genel kriterler: Koruyucu eylemlerin ve diğer müdahale faaliyetlerinin gerçekleştirilmesini gerektiren doz seviyelerini,

g) Hafifletici eylemler: Radyasyon acil durumunun sonuçlarının hafifletilmesi ve kontrol altına alınması için saha içindeki hasarların ve varsa diğer tehlikelerin kontrol altına alınması ile operatörlere ve diğer personele teknik destek sağlanması gibi eylemleri,

ğ) Kaza: Tesis ve uygulamalar kapsamında meydana gelen; çalışan, halk ve çevre üzerinde radyolojik sonuçları olan veya potansiyel sonuçları güvenlik açısından önem taşıyan kasıtsız ve kontrol dışı durumları,

h) Kısmi ölçekli tatbikat: Acil durum müdahale organizasyonunun sadece belirlenen birimlerinin veya personelinin görev ve sorumlulukları ile bunların arasındaki etkileşim mekanizmalarının test edildiği tatbikatı,

ı) Koruyucu eylemler: Radyasyon acil durumunda uygulanan giriş-çıkış kontrolü, tahliye, sığınma, iyot tableti kullanımı, radyoaktif maddelerin bilinçsizce yutulmasının engellenmesi, çevre ve kişilerdeki radyoaktif kirliliğin giderilmesi gibi eylemleri,

i) Kurum: Nükleer Düzenleme Kurumunu,

j) Kurul: Nükleer Düzenleme Kurulunu,

k) Masa başı tatbikatı: Acil durum müdahale organizasyonu tarafından aynı oda veya bina içinde ya da bilgisayar ağı üzerinden, belirli kaza senaryoları için gerçekleştirilecek müdahale faaliyetlerine ilişkin tartışma ve değerlendirmenin yapıldığı tatbikatı,

l) Müdahale: Radyasyon acil durumunun; insan sağlığı ve güvenliği, yaşam kalitesi, mal varlığı ve çevreye olan zararlı etkilerinin hafifletilmesi ve kontrol altına alınması için gerçekleştirilen hafifletici eylemler ve koruyucu eylemler ile diğer müdahale faaliyetlerinin tamamını,

m) Operasyonel acil durum kriterleri: Yetkilendirilen kişi tarafından tesis ve uygulamalar kapsamında önceden belirlenmiş olan; radyasyon acil durumunu tespit etmek, radyasyon acil durumunun sınıfını belirlemek ve koruyucu eylemler ile diğer müdahale faaliyetlerinin uygulanmasına ilişkin kararları almak için kullanılan ölçülebilir parametreler olan acil durum eylem seviyeleri ve müdahale eylem düzeyleri ile gözlemlenebilir durumları,

n) Radyasyon acil durumu: Tesiste veya uygulamanın gerçekleştirilmesi sırasında bir kaza ya da emniyeti ilgilendiren bir durum sonucunda; radyasyondan korunmaya ilişkin temel güvenlik standartları ile belirlenen sınırların üzerinde radyasyon dozu alınmasına veya radyoaktif kirliliğin vuku bulmasına neden olabilecek; insan sağlığı ve güvenliği, yaşam kalitesi, çevre veya mülk üzerindeki olumsuz etkilerin engellenmesi veya azaltılması için ivedilikle müdahale gerektirecek nükleer ve radyolojik tehlike durumlarını,

o) Radyasyon acil durumu bildirimi: Radyasyon acil durumunun tespitinden sonra Kuruma, radyasyon acil durumu kapsamında görev ve sorumluluğu olan diğer kurum ve kuruluşlar ile merkezlere derhal sözlü olarak ve ivedilikle yazılı olarak haber ve bilgi verilmesini,

ö) Radyoaktif kirlilik: Çevrede, vücutta veya herhangi bir maddenin yüzeyinde veya içinde istenmeyen radyoaktif madde birikimini,

p) Radyolojik ölçüm ve analiz: Radyasyona maruz kalmanın veya radyoaktif kirliliğin kontrol altına alınması ya da hesaplanmasına yönelik olarak radyasyon dozunun veya radyoaktif kirliliğin ölçülmesi, numune alınarak analizlerin yapılması ve sonuçların değerlendirilmesini,

r) Saha içi: Tesis veya uygulamanın gerçekleştirildiği yeri fiziksel engellerle çevreleyen, sadece kontrollü giriş-çıkış yapılabilen ve üzerinde yetkilendirilen kişinin yetkisi olan alan ile radyasyon acil durumlarında kordon içine alınan alanı,

s) Stokastik etki: Radyasyonun neden olduğu, ortaya çıkma olasılığı alınan dozla artan ve ortaya çıktığında ciddiyeti alınan dozdan bağımsız olan sağlık etkisini,

ş) Tam ölçekli tatbikat: Saha içi ve saha dışı müdahale faaliyetlerinin koordinasyonunun, yönetiminin, etkileşiminin, kaynakların etkin kullanımının test edildiği ve saha dışı ile ilgili çalışmaların Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı koordinasyonu ile gerçekleştirildiği tatbikatı,

t) Tesis: Nükleer tesisler, radyasyon tesisleri ve radyoaktif atık tesislerini,

u) Ulusal Radyasyon Acil Durum Planı: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ile Kurum iş birliğinde hazırlanan, yurt içinde veya yurt dışında meydana gelebilecek bir radyasyon acil durumu için ulusal ve yerel seviyede yapılacak planlamanın, gerçekleştirilecek müdahalenin ve uluslararası ilişkilerin yürütülmesinin esaslarını belirleyen ulusal planı,

ü) Uygulama: 702 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında düzenlenen radyasyon uygulamalarını,

v) Yetkilendirilen kişi: 702 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamındaki bir faaliyetin yürütülmesi için Kurum tarafından kendisine lisans, izin, onay veya yetki belgesi verilen gerçek veya tüzel kişiyi, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel İlkeler

Sorumluluk

MADDE 5 – (1) Tesis ve uygulamalar kapsamında meydana gelebilecek radyasyon acil durumlarının yönetimine ilişkin asli sorumluluk yetkilendirilen kişiye ait olup hiçbir koşulda devredilemez.

(2) Radyasyon acil durumunda ihtiyaç duyulması halinde saha dışındaki ilgili kurum ve kuruluşlardan destek alınması yetkilendirilen kişinin sorumluluğunu azaltmaz ve ortadan kaldırmaz.

Radyasyon acil durumu yönetim sistemi

MADDE 6 – (1) Yetkilendirilen kişi, radyasyon acil durumuna hazırlık yapılırken tesis ve uygulamalara ilişkin radyolojik ve radyolojik olmayan tehlikeler ile emniyete ilişkin durumları tanımlar ve bunları dikkate alarak tehlike değerlendirmesi yapar.

(2) Yetkilendirilen kişi radyasyon acil durumu yönetimi için gerekli olan insan kaynağı ile mali ve teknik kaynakları sağlar.

(3) Yetkilendirilen kişi, tehlike değerlendirmesine uygun olarak tesislere ilişkin öngörülebilir tüm radyasyon acil durumları için etkin hazırlık ve müdahale yapılmasına olanak sağlamak üzere, ulusal acil durum yönetim sistemiyle uyumlu bir radyasyon acil durumu yönetim sistemi kurar ve bu sistemin devamlılığını sağlar.

(4) Yetkilendirilen kişi, radyasyon acil durumu yönetimi ile ilgili faaliyetlerin kalite standartlarına uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi için yönetim sisteminin bir parçası olarak radyasyon acil durumu yönetimine ilişkin kalite güvence programını oluşturur ve uygular.

Radyasyon acil durumu hazırlık kategorileri

MADDE 7 – (1) Yetkilendirilen kişi, aşağıda tanımlanan radyasyon acil durumu hazırlık kategorileri kapsamında, tesisine veya uygulamasına ilişkin kategoriye belirler ve radyasyon acil durumları ile ilgili hazırlık, planlama ve müdahale faaliyetlerini bu kategoriye dikkate alarak gerçekleştirir:

a) Kategori I: Saha içindeki radyasyon acil durumlarının, saha dışındaki kişilerin Ek-1 Tablo 1’de yer alan koruyucu eylemlerin gerçekleştirilmesini gerektirecek dozları almasına neden olabilecek; ısı gücü 100 MW’dan büyük nükleer reaktörlerin yer aldığı tesisler, 0,1 EBq’dan fazla Cs-137 içeriğine sahip kullanılmış nükleer yakıtların bulunduğu tesisler gibi tesisler bu kategori kapsamında değerlendirilir.

b) Kategori II: Saha içindeki radyasyon acil durumlarının, saha dışındaki kişilerin Ek-1 Tablo 2’de yer alan koruyucu eylemlerin gerçekleştirilmesini gerektirecek dozları almasına neden olabilecek; ısı gücü 2 MW ile 100 MW arasında olan nükleer reaktörlerin yer aldığı tesisler, aktif soğutma gerektiren kullanılmış nükleer yakıtların bulunduğu tesisler ve saha içinde kontrolsüz kritikliğin gerçekleşme ihtimali olan tesisler gibi tesisler bu kategori kapsamında değerlendirilir.

c) Kategori III: Saha içindeki radyasyon acil durumlarının, sadece saha içinde koruyucu eylemlerin ivedilikle gerçekleştirilmesini gerektirecek dozlara neden olabileceği; endüstriyel ışınlama tesisleri, radyoaktif atık tesisleri, radyoaktif kaynakların üretildiği radyasyon tesisleri ve kapalı radyoaktif kaynakların kullanıldığı radyoterapi uygulamaları gibi zırlama yitirildiğinde 1 metre mesafede dış ışınlama kaynaklı 100 mGy/saat’ten büyük doz hızında radyasyona maruz kalılabilecek tesisler ve uygulamalar, tesis içinde kontrolsüz kritikliğin gerçekleşme ihtimali olan tesisler ve ısı gücü 2 MW veya daha düşük olan nükleer reaktörlerin yer aldığı tesisler gibi tesis ve uygulamalar bu kategori kapsamında değerlendirilir.

ç) Kategori IV: Öngörülemeyen bir konumda veya işletmede radyasyon acil durumunun meydana gelmesine neden olabilecek; radyotermal jeneratörler, endüstriyel radyografi uygulamaları,

açık radyoaktif kaynakların kullanıldığı nükleer tıp uygulamaları gibi zırlama yitirildiğinde 1 metre mesafede dış ışınlama kaynaklı 1 mGy/saat'ten büyük doz hızında radyasyona maruz bırakabilecek taşınabilir radyoaktif kaynakların kullanıldığı uygulamalar, uranyum ve toryum madenciliği ile işleme tesisleri ve radyoaktif maddelerin transit geçirilmesi de dâhil olmak üzere radyoaktif madde taşımacılığı gibi tesis ve uygulamalar bu kategori kapsamında değerlendirilir.

Radyasyon acil durumu sınıfları

MADDE 8 – (1) Yetkilendirilen kişi; tesis ve uygulamalara ilişkin radyasyon acil durumlarını aşağıda tanımlanan radyasyon acil durumu sınıfları kapsamında sınıflandırır:

a) Genel acil durum: Kategori I ve II'de yer alan tesislerde meydana gelen, saha içi ve saha dışında hafifletici eylemler ve koruyucu eylemler ile diğer müdahale faaliyetlerinin gerçekleştirilmesini gerektiren radyasyon acil durumlarıdır.

b) Saha acil durumu: Kategori I ve II'de yer alan tesislerde meydana gelen, saha içinde ve gerekirse saha yakınlarında hafifletici eylemler ve koruyucu eylemler ile diğer müdahale faaliyetlerinin gerçekleştirilmesini gerektiren radyasyon acil durumlarıdır.

c) Tesis acil durumu: Kategori I, II ve III'te yer alan tesis ve uygulamalarda meydana gelen, tesis ve uygulama dâhilinde hafifletici eylemler ve koruyucu eylemler ile diğer müdahale faaliyetlerinin gerçekleştirilmesini gerektiren radyasyon acil durumlarıdır.

ç) Alarm durumu: Kategori I, II ve III'te yer alan tesis ve uygulamalarda meydana gelen, durumun değerlendirilmesini ve sonuçlarının hafifletilmesini gerektiren radyasyon acil durumlarıdır.

d) Diğer acil durumlar: Kategori IV'te yer alan tesis ve uygulamalarda meydana gelen, hafifletici eylemler ve koruyucu eylemler ile diğer müdahale faaliyetlerinin gerçekleştirilmesini gerektiren radyasyon acil durumlarıdır.

Acil durum planlama bölgeleri ve mesafeleri ile kordon içine alınacak alanlar

MADDE 9 – (1) Radyasyon acil durumlarına müdahalenin hızlı ve etkili bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için tesis ve uygulamalara ilişkin acil durum planlama bölgeleri ve acil durum planlama mesafeleri ile kordon içine alınacak alanlar Ulusal Radyasyon Acil Durum Planı kapsamında belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Radyasyon Acil Durumuna Hazırlık

Acil durum müdahale organizasyonu

MADDE 10 – (1) Yetkilendirilen kişi; tesis ve uygulamalar kapsamında meydana gelebilecek radyasyon acil durumlarına hızlı ve etkili müdahalenin gerçekleştirilebilmesi için acil durum müdahale organizasyonunu oluşturur.

(2) Acil durum müdahale organizasyonu oluşturulurken;

a) Acil durum çalışanlarının, normal işletme sırasında yaptıkları işler de göz önünde bulundurularak önceden belirlenmesi,

b) Acil durum müdahale organizasyonunda yer alan personel veya birimlerin görev ve sorumlulukları ile bunların müdahale organizasyonundaki yerlerinin tanımlanması,

c) Müdahale faaliyetlerinin etkin şekilde ve Ulusal Radyasyon Acil Durum Planı kapsamında tanımlanan zamanlama hedeflerine uygun olarak gerçekleştirilebilmesi için yeterli sayıda ve uygun nitelikte personelin hazır bulundurulması ve bu personeli yedekleyecek personelin belirlenmesi,

ç) Acil durum müdahale organizasyonundaki birimler ve personel arasındaki iletişimin, etkileşimin ve eşgüdümün tesis edilmesi, sağlanır.

(3) Yetkilendirilen kişi, gerek görülmesi halinde acil durum müdahale organizasyonunda önceden görevlendirilmemiş kişilerin radyasyon acil durumunda bu organizasyona dâhil edilmesini sağlar.

Radyasyon acil durumu planı

MADDE 11 – (1) Yetkilendirilen kişi; tesis ve uygulamalara ilişkin radyasyon acil durumu planını hazırlar ve Kurum tarafından belirlenen yetkilendirme aşamalarında Kuruma sunar. Radyasyon acil durumu planı; saha içinde uygulanacak müdahale yaklaşımını, uygulanacak hafifletici eylemler ve koruyucu eylemler ile diğer müdahale faaliyetlerini, radyasyon acil durumu

yönetim sistemini ve acil durum müdahale organizasyonu ile müdahale kapsamındaki görev ve sorumlulukların belirlenmesini açık bir şekilde ortaya koyan tüm bilgileri içerir.

(2) Radyasyon acil durumu planında, müdahale yöneticisi belirlenir ve görev ve sorumlulukları tanımlanır. Müdahale yöneticisi tesise veya radyasyon acil durumunun gerçekleştiği yere ulaşana kadar yetkinin kimde olacağına ve müdahale yöneticisinin aldığı kararların ilgili birimlere ve personele iletilmesinin ve uygulanmasının sağlanmasından kimlerin sorumlu olacağına ilişkin detaylar da radyasyon acil durumu planında verilir.

(3) Radyasyon acil durumu planı, tesis ve uygulamalardaki teknik ve idari değişiklikler, güvenlik değerlendirmeleri sonucunda oluşturulan kaza senaryolarında meydana gelen güncellemeler, gerçekleştirilen tatbikatlar sonrasında çıkarılan dersler, benzer tesis ve uygulamalarda elde edilen tecrübeler ve radyasyon acil durumlarının analizi sonucunda elde edilen sonuçlar ile yetkilendirilen kişinin gerekli gördüğü diğer hususlar göz önünde bulundurularak güncellenir ve ilgili yönetmelik hükümleri uyarınca Kuruma tekrar sunulur.

(4) Radyasyon acil durumu planı asgari olarak;

a) Tesis ve uygulamaya ilişkin genel bilgilerin,

b) Saha içi acil durum müdahale organizasyonu ile görev ve sorumlulukların,

c) Radyasyon acil durumu sınıflandırması ve bu sınıflandırma yapılırken temel alınan tesis veya uygulamaya özel olarak belirlenmiş operasyonel acil durum kriterlerinin,

ç) Saha içinde gerçekleştirilecek müdahalenin esasları ve müdahale faaliyetleri için yapılacak hazırlıkların,

d) İkazlara, radyasyon acil durumu bildirimlerine ve haberleşmeye ilişkin hazırlıkların,

e) Çalışanların güvenliğine ve radyasyondan korunmasına ilişkin hazırlıkların,

f) Radyasyon acil durumunda tesiste, saha içinde ve saha civarında gerçekleştirilecek olan radyolojik ölçüm ve analiz faaliyetlerinin,

g) Saha dışında koruyucu eylemlerin ve diğer müdahale faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve halkın bilgilendirilmesine yönelik saha dışı acil durum müdahale organizasyonuna sağlanacak bilgilerin,

ğ) Gerektiğinde müdahale kapsamında saha dışından tesise veya uygulamanın gerçekleştirildiği yere desteğe gelecek acil durum çalışanlarının erişiminin kolaylaştırılması ile bu kişilerin radyasyondan korunması ve müdahaleye dâhil edilmesi için yapılacak hazırlıkların,

h) Radyasyon acil durumuna hazırlık kapsamında çalışanlara verilecek teorik ve uygulamalı eğitimler ile tatbikatlara ilişkin bilgilerin,

ı) Müdahale sırasında kullanılacak merkezler ile diğer birimlere ilişkin bilgilerin,

i) Acil durum donanımının özellikleri ve bulundukları yerlere ilişkin bilgiler ile bunların kullanılmasına ilişkin talimatların,

j) Müdahalenin sonlandırılmasına, radyoaktif kirliliğin giderilmesine ve atıkların yönetimine ilişkin bilgilerin,

k) Radyasyon acil durumu planının uygulama talimatları ve gerekli diğer dokümanların, tesis ve uygulamaya özgü uygulanabilir olanlarını içerir.

Radyasyon acil durumuna hazırlığın koordinasyonu

MADDE 12 – (1) Yetkilendirilen kişi, radyasyon acil durumları ile ilgili gerçekleştirdiği planlama çalışmalarının, Ulusal Radyasyon Acil Durum Planı, Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği ve ilgili mevzuatta belirtilen diğer yerel ve ulusal düzeydeki planlama çalışmaları ile uyumlu olmasını sağlar. Bu çalışmalar emniyetle ilgili planlamalar da dâhil olmak üzere acil durum donanımının uyumluluğu ve iletişim sistemlerinin entegrasyonu ile ilgili hususları da kapsar.

(2) Yetkilendirilen kişi, radyasyon acil durumunda ihtiyaç duyulması halinde ilgili kurum ve kuruluşlardan destek almak için gerekli çalışmaları radyasyon acil durumuna hazırlık kapsamında önceden tamamlar, radyasyon acil durumuna müdahalede destek alınacak ulusal ve yerel kurum ve kuruluşları tespit eder, kendisi ile destek alınan kurum ve kuruluşlar arasındaki görev ve sorumlulukları tanımlar, bu kapsamda gerekli anlaşmaları yapar ve müdahale sırasındaki faaliyetleri koordinasyon içinde yürütür.

Radyasyon acil durumuna müdahalede kullanılacak merkezler

MADDE 13 – (1) Yetkilendirilen kişi, Kategori I’de yer alan tesislerde meydana gelebilecek radyasyon acil durumlarında müdahaleyi yönetmek üzere işlevsel gerekleri karşılayacak şekilde tasarlanmış, inşa edilmiş ve donatılmış saha içi acil durum yönetim merkezini oluşturur. Bu merkezde radyasyon acil durumunu yönetmek üzere yetki ve sorumluluk sahibi olan personel önceden belirlenir.

(2) Kategori I’de yer alan tesisler için kurulan saha içi acil durum yönetim merkezi asgari olarak aşağıdaki görevleri yerine getirir:

a) Radyasyon acil durumuna ilişkin bilgileri toplamak, saha içi müdahaleyi etkinleştirmek, koordine etmek ve yönetmek.

b) Acil durum çalışanlarına teknik ve operasyonel destek sağlamak.

c) Müdahale faaliyetleri için ilgili kurum ve kuruluşlar ile koordinasyonu sağlamak.

ç) Radyolojik ölçüm ve analiz faaliyetlerinin koordinasyonunu sağlamak.

d) Saha içinde gerçekleştirilecek koruyucu eylemlere ilişkin faaliyetleri yürütmek.

e) Acil durum donanımının depolanmasını ve dağıtımını sağlamak.

(3) Yetkilendirilen kişi, Kategori I’de yer alan tesislerin saha içi acil durum yönetim merkezini aşağıdaki hususları sağlayabilecek şekilde kurar:

a) Radyasyon acil durumu yönetim işlevlerinin yerine getirilmesine olanak sağlayacak yönetim ve kontrol imkânlarına sahip olması.

b) Uzun süreli radyasyon acil durumlarında müdahale sona erene kadar faaliyetini sürdürebilmesi.

c) Her türlü koşulda çalışmaya devam edebilmesi.

ç) Haberleşme ile ilgili fonksiyonların devamlı faaliyet göstermesi.

d) Merkeze giriş-çıkışın kontrollü olarak sağlanması.

e) Merkezde radyoaktif kirliliğin engellenmesi.

f) Doğal afetlere karşı korunaklı olması.

g) Radyasyon acil durumu şartlarında karayolu ulaşımının sağlanabilmesi.

ğ) Radyasyon acil durumu süresince insani ihtiyaçların karşılanabilmesi.

h) Merkez çalışanları için yeterli kişisel koruyucu donanıma sahip olması.

ı) Gerekli verilerin güvenilir bilgi kaynaklarından güncel olarak sağlanabilmesi.

i) Tasarım ve güvenlik analizi bilgilerine erişimin olması.

(4) Yetkilendirilen kişi, üçüncü fıkrada belirtilen hususları sağlayabilecek ve saha içi acil durum yönetim merkezinin işlevlerini yerine getirebilecek şekilde saha dışında yedek bir acil durum yönetim merkezi kurar. Merkezin yeri tesisin bulunduğu ilin mülki amirliği, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ve Kurumun görüşü alınarak belirlenir. Merkez, radyasyon acil durumlarında tesisin bulunduğu ilin mülki amirliği tarafından gerek görülmesi durumunda yetkilendirilen kişi ve ilgili mülki amirlik arasında yapılacak bir protokol kapsamında saha dışı yetkililer tarafından da kullanılabilir.

Acil durum donanımı ve haberleşme

MADDE 14 – (1) Yetkilendirilen kişi, tesis ve uygulamalar kapsamındaki öngörülebilir tüm radyasyon acil durumu koşullarında kullanıma uygun özelliklerde ve yeterli miktarda acil durum donanımını temin eder. Bunların bakım, test, kontrol, muayene ve kalibrasyon işlemlerini yaparak daima kullanılabilir durumda olmasını ve radyasyon acil durumu koşullarında ulaşılabilir olacak şekilde uygun şartlarda muhafaza edilmesini sağlar.

(2) Yetkilendirilen kişi, radyasyon acil durumlarında saha içinde ve Kurum başta olmak üzere ilgili ulusal ve yerel kurum ve kuruluşlar ile gerçekleştireceği haberleşmenin kesintisiz, hızlı ve etkin bir şekilde sağlanması amacıyla birbirleriyle uyumlu olan öncelikli ve yedek iletişim sistemlerini oluşturur.

Talimatlar ve gerekli dokümanlar

MADDE 15 – (1) Yetkilendirilen kişi, radyasyon acil durumları kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetlere ilişkin uygulama talimatlarının ve gerekli diğer dokümanların eksiksiz bir şekilde

hazırlanmasını sağlar. Bu talimat ve dokümanların personele dağıtımına, tanıtılmasına, güncellenmesine ve acil durumda ulaşılabilir olmasına ilişkin hazırlıkları yapar.

Eğitim ve tatbikatlar

MADDE 16 – (1) Yetkilendirilen kişi, radyasyon acil durumuna hazırlık ve müdahaleye yönelik yıllık eğitim programlarını ilgili mevzuatın belirlediği diğer eğitim programlarıyla uyumlu olarak oluşturur ve radyasyon acil durumu planı kapsamında Kuruma sunar. Programlar doğrultusunda tesis ve uygulamalarda görev yapan personel ve yöneticilerin radyasyon acil durumlarına ilişkin gerekli eğitimleri almasını ve bu eğitimlerin periyodik olarak tekrarlanmasını sağlar. Eğitim programları gerektiğinde güncellenir ve Kuruma tekrar sunulur.

(2) Radyasyon acil durumlarına ilişkin eğitim programları, teorik eğitimlerin yanı sıra acil durum çalışanlarının kendilerine görev olarak verilen müdahale faaliyetlerini gerçekleştirdikleri uygulamalı eğitimleri de içerir.

(3) Radyasyon acil durumlarına ilişkin teorik eğitimler asgari olarak;

a) Temel radyasyon bilgisi,

b) Tesis ve uygulamalarla ilgili bilgi ile bunlara ilişkin radyasyon kaynakları,

c) Radyasyondan korunma,

ç) Radyasyon acil durumuna hazırlık ve müdahale konularındaki mevzuat ve diğer düzenleyici dokümanlar,

d) Radyasyon acil durumu yönetim sistemi, acil durum müdahale organizasyonu ile görev ve sorumluluklar,

e) Radyasyon acil durumu planı ve uygulama talimatları,

f) Radyasyon acil durumunun tespiti ve sınıflandırılması ile radyasyon acil durumu bildirimi,

g) Radyasyon acil durumunda iletişim,

ğ) Hafifletici eylemler ve koruyucu eylemler ile diğer müdahale faaliyetleri,

h) Acil durum donanımı,

ı) Radyolojik ölçüm ve analiz faaliyetleri,

gibi konu başlıklarını içerir.

(4) Radyasyon acil durumlarına ilişkin uygulamalı eğitimler asgari olarak; radyasyon acil durumunda iletişim, yangın söndürme, ilk yardım, radyolojik ölçüm ve analiz, radyoaktif kirliliğin giderilmesi, kordon içine alınacak alanların oluşturulması ve radyoaktif kaynağı kontrol altına alma gibi konuları kapsar.

(5) Yetkilendirilen kişi, yıllık tatbikat planlamalarını oluşturur ve radyasyon acil durumu planı kapsamında Kuruma sunar. Tatbikat planlamaları, tatbikatlarda kazanılan tecrübeler ve yapılan değerlendirmeler doğrultusunda gözden geçirilir, güncellenir ve Kuruma tekrar sunulur.

(6) Kategori I, II ve III'te yer alan tesisler için tatbikatlar; masa başı tatbikatları, kısmi ölçekli tatbikatlar ve tam ölçekli tatbikatlar olmak üzere üç başlık altında gerçekleştirilir:

a) Kategori I'de yer alan tesisler için tam ölçekli tatbikatların ilki nükleer yakıt sahaya gelmeden önce gerçekleştirilir ve tam ölçekli tatbikatlar en geç üç yılda bir tekrarlanır. Tam ölçekli tatbikatın yapılmadığı yıllarda saha içinde masa başı tatbikatı veya kısmi ölçekli tatbikat gerçekleştirilir.

b) Kategori II'de yer alan nükleer reaktör ve kullanılmış nükleer yakıt bulunan tesislerden Kurum tarafından belirlenenler için tam ölçekli tatbikatların ilki nükleer yakıt sahaya gelmeden önce gerçekleştirilir ve tam ölçekli tatbikatlar en geç beş yılda bir tekrarlanır. Kategori II'de yer alan tüm tesisler için saha içinde masa başı tatbikatları ve kısmi ölçekli tatbikatlar gerçekleştirilir ve iki yılda bir tekrarlanır.

c) Kategori III'te yer alan tesisler için saha içinde masa başı tatbikatları ve kısmi ölçekli tatbikatlar gerçekleştirilir ve üç yılda bir tekrarlanır.

(7) Kategori I, II ve III'te yer alan tesisler için tatbikatlar haberli veya habersiz bir şekilde günün çeşitli saatlerinde başlatılarak düzenlenir. Tatbikatlar için radyolojik ve radyolojik olmayan çeşitli koşulları içeren farklı senaryolar oluşturulur.

(8) Yetkilendirilen kişi Kategori I, II ve III'te yer alan tesisler için kısmi ölçekli tatbikatın tarihini, kapsamını ve senaryosunu içeren bilgileri, gerektiğinde Kurum görevlilerinin tatbikata gözlemci olarak katılabilmesini teminen, tatbikat tarihinden en az on iş günü önce Kuruma bildirir.

Kurum, gerekli gördüğü durumlarda tatbikata ilişkin bilgileri Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ile ilgili diğer kurum ve kuruluşlara bildirir.

(9) Yetkilendirilen kişi Kategori I, II ve III'te yer alan tesisler için gerçekleştirilen tatbikatların sonuçlarını değerlendirir ve tam ölçekli tatbikatlar için hazırladığı değerlendirme raporunu tatbikat tarihinden itibaren en geç iki ay içinde Kuruma sunar.

Karar destek sistemleri

MADDE 17 – (1) Yetkilendirilen kişi Kategori I'de yer alan tesisler için, gerçekleştirilecek radyasyon acil durumlarının radyolojik sonuçlarını tahmin eden karar destek sistemi model ve yazılımlarını tesiste bulundurur ve gerekli durumlarda kullanır. Bu model ve yazılımlardan edilen sonuçların kullanılabilirliği, çevreye salıma neden olabilecek muhtemel kaza senaryoları için acil durum tatbikatlarında test edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Radyasyon Acil Durumuna Müdahale

Müdahale ilkeleri

MADDE 18 – (1) Tesis ve uygulamalarda meydana gelen radyasyon acil durumlarına saha içi müdahale kapsamında asli sorumluluk yetkilendirilen kişiye aittir. Saha dışı müdahale faaliyetleri ise radyasyon acil durumunun sınıfına bağlı olarak Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı koordinasyonunda ve acil durum yönetiminde görev ve sorumluluğu olan ulusal ve yerel kurum ve kuruluşlarla iş birliği içerisinde gerçekleştirilir.

(2) Saha içi müdahale, yetkilendirilen kişi tarafından radyasyon acil durumu planı çerçevesinde derhal gerçekleştirilir. Duruma ilişkin olarak ivedilikle Kuruma ve radyasyon acil durumu planında belirtilen ilgili diğer bildirim noktalarına radyasyon acil durumu bildirimi yapılır. Kurum tarafından bildirilen hususlar derhal yerine getirilir.

(3) Kurum, gerek gördüğü hallerde, radyasyon acil durumu yönetimine ilişkin ilave eylem yapılmasını veya gerekli tedbirlerin alınmasını isteyebilir.

(4) Yetkilendirilen kişi, müdahale yaklaşımı ile müdahalenin kapsamını ve süresini, radyasyondan korunmanın temel ilkelerinden gerekçelendirme ve optimizasyon ilkelerini dikkate alarak belirler.

Radyasyon acil durumunun sınıflandırması, bildirimin yapılması ve müdahalenin başlatılması

MADDE 19 – (1) Yetkilendirilen kişi, radyasyon acil durumunun sınıflandırmasının tesis ve uygulamalara özel operasyonel acil durum kriterleri temel alınarak yapılmasını, radyasyon acil durumunun sınıfının ilan edilmesini ve saha içindeki kişilere radyasyon acil durumu bildiriminde bulunularak radyasyon acil durumu planı kapsamında gerekli müdahalenin başlatılmasını sağlar.

(2) Yetkilendirilen kişi; tesis ve uygulamalara ilişkin radyasyon acil durumları kapsamında Kurum başta olmak üzere radyasyon acil durumu planında belirtilen bildirim noktalarına, radyasyon acil durumu sınıfına, destek talebine, salım ihtimali olup olmadığına, kazadan etkilenmesi olası bölgelere ve koruyucu eylemlerin uygulanmasına gerek olup olmadığına ilişkin bilgileri içeren radyasyon acil durumu bildiriminin yapılmasını sağlar. Bu bildirim, Kurumun belirlediği biçime uygun olarak yapılır.

(3) Yetkilendirilen kişi tarafından ilan edilen radyasyon acil durumu sınıfı, yeni bilgiler ortaya çıktıkça gözden geçirilir ve gerekirse güncellenerek müdahale faaliyetleri yeni bilgilerle uyumlu hale getirilir, bu duruma ilişkin radyasyon acil durumu bildirimi radyasyon acil durumu planında belirtilen bildirim noktalarına yapılır.

(4) Yetkilendirilen kişi Kategori I, II ve III'te yer alan tesisler için, saha dışı acil durum müdahale organizasyonunda yer alan ulusal ve yerel düzeydeki kurum ve kuruluşlardan saha içi müdahalesine destek sağlamak üzere gelen acil durum çalışanlarının tesise giriş-çıkışı, saha içi koşullar hakkında bilgilendirilmesi ve korunması için gerekli koşulları sağlar.

(5) Saha içi ve saha dışı acil durum yönetim merkezleri arasındaki haberleşme, 14 üncü madde kapsamında yapılan hazırlığa uygun olarak sağlanır.

Müdahale faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi

MADDE 20 – (1) Yetkilendirilen kişi, radyasyon acil durumlarında radyasyona maruz kalma veya radyoaktif madde salımı ile sonuçlanacak koşulların oluşma ihtimalinin azaltılması, oluşan koşulların giderilmesi veya hafifletilmesi için hafifletici eylemleri ivedilikle uygular.

(2) Yetkilendirilen kişi, radyasyon acil durumlarının; çalışanların, halkın, çevrenin ve gelecek nesillerin üzerinde oluşturabileceği olumsuz etkilerin en aza indirilmesi ve durumun kontrol altına alınması için saha içindeki koruyucu eylemleri ve diğer müdahale faaliyetlerini Ek-1’de belirtilen genel kriterleri dikkate alarak gerçekleştirir.

(3) Yetkilendirilen kişi, Kategori I, II ve III’te yer alan tesis ve uygulamalar kapsamındaki radyasyon acil durumlarında uygulanacak koruyucu eylem ve diğer müdahale faaliyetlerine ilişkin asgari olarak aşağıdaki hususları yerine getirir:

a) Radyasyon acil durumunda saha içindeki kişilerin korunmasının sağlanması.

b) Radyasyon acil durumunda saha içinde bulunan ancak acil durum müdahale organizasyonunda yer almayan kişilerin koruyucu eylemler ve diğer müdahale faaliyetleri ile ilgili olarak uyarılması ve bunlara gerekli talimatların verilmesi.

c) Radyasyon acil durumunda saha veya tesis içinde bulunanların planlama aşamasında belirlenmiş güzergâhlar kullanılarak saha dışına tahliyesi ve tahliye edilemeyenlerin sığınmasının sağlanması, bu kapsamda sahada veya tesis içinde bulunan kişilerin sayısının belirlenmesi ve kayıtlarının tutulması ve planlama aşamasında yerleri belirlenmiş uygun toplanma noktalarının oluşturulması için gerekli çalışmaların yapılması.

) Radyasyon acil durumunda saha veya tesis içinde bulunanlara ilişkin radyolojik ölçüm ve analiz faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve radyoaktif kirliliğin giderilmesi.

d) Radyasyon acil durumunda saha veya tesis içinde bulunanlar ile sahaya veya tesise girmesi gereken acil durum çalışanlarına kişisel koruyucu donanım ve gerekli ise iyot tabletlerinin temin edilmesi.

e) Radyasyon acil durumunda saha veya tesis içinde gerektiğinde ilk yardım yapılması.

f) Gerektiğinde ilgili ulusal ve yerel düzeydeki kurum ve kuruluşlardan destek alınması ve bu kurum ve kuruluşların Kurumun belirlediği çerçevede saha içine erişiminin sağlanması.

g) Radyasyon acil durumu sonucu oluşan radyoaktif atıkların ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yönetilmesi.

(4) Yetkilendirilen kişi, Kategori IV’te yer alan tesis ve uygulamalarla ilgili radyasyon acil durumlarında gerçekleştirilecek hafifletici eylemler ve koruyucu eylemler ile diğer müdahale faaliyetleri kapsamında aşağıdaki hususları uygular ve bu hususları uygulamada asli sorumluluk kendisinde kalmakla birlikte yerel ve ulusal yetkililerden destek alabilir:

a) Müdahaleye ilişkin tavsiyelerin sağlanması.

b) Tehlikeli radyasyon kaynakları ile ilgili koşulların değerlendirilmesi ve radyasyon acil durumunun gerçekleştiği alanın kordon içine alınması.

c) Tehlikeli radyasyon kaynaklarına veya beklenmeyen radyolojik tehlikelere karşı radyasyon acil durumunun gerçekleştiği yerde bulunan kişilerin uyarılması.

) Radyasyondan korunma alanında yetkin ekiplerin oluşturularak sahaya gönderilmesi.

d) Radyolojik ölçüm ve analiz faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve radyoaktif kirliliğin giderilmesi.

e) Tehlikeli radyasyon kaynaklarına ilişkin arama çalışmalarının yapılması ve kaynakların kontrol altına alınması.

f) Radyasyon acil durumu sonucunda oluşan radyoaktif atıkların ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yönetilmesi.

Acil durum çalışanlarının radyasyondan korunması

MADDE 21 – (1) Yetkilendirilen kişi, sorumluluğu altındaki acil durum çalışanlarının radyasyondan korunması ve bu kişilerin alabilecekleri radyasyon dozlarının sınırlandırılması amacıyla ilgili mevzuat kapsamında yer alan hükümleri ve acil durum çalışanlarının alacakları radyasyon dozlarının kısıtlanmasına yönelik kılavuz değerleri dikkate alır.

(2) Yetkilendirilen kişi, acil durum çalışanlarının alacakları dozların mümkün ve makul olan en düşük seviyede tutulmasını sağlayacak acil durum donanımının kullanılmasını ve ilgili talimatların uygulanmasını sağlar.

Radyasyon acil durumunda bilgilendirme

MADDE 22 – (1) Radyasyon acil durumlarında halka ve medyaya düzenli olarak bilgi verilmesi genel acil durum sınıfındaki radyasyon acil durumlarında Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, bunun dışındaki radyasyon acil durumu sınıflarına giren durumlarda Kurum tarafından yapılır.

(2) Yetkilendirilen kişi, bu kapsamda asgari olarak aşağıdaki bilgileri Kuruma sağlar:

a) Radyasyon acil durumunun meydana geldiği tesis veya uygulama ile radyasyon acil durumunun sınıfı, kapsamı ve gelişimi.

b) Saha dışında uygulanacak koruyucu eylemlere ve diğer müdahale faaliyetlerine ilişkin tavsiyeler.

Tesis ve saha parametrelerinin izlenmesi

MADDE 23 – (1) Yetkilendirilen kişi, Kategori I kapsamındaki nükleer reaktörlerin yer aldığı tesislerde meydana gelebilecek radyasyon acil durumlarında, radyasyon acil durumu sınıflandırmasında kullanılan operasyonel acil durum kriterleri başta olmak üzere güvenliği ilgilendiren parametrelerin Kuruma, tesisin yer aldığı ilin Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezine ve ihtiyaç duyulması halinde teknik destek kuruluşlarına aktarımını gerçekleştirir. Tesis ve saha parametrelerinin aktarımı asgari olarak aşağıdaki başlıkları kapsayacak şekilde yapılır:

a) nemli reaktör koru parametreleri.

b) nemli birincil çevrim parametreleri.

c) nemli ikincil çevrim parametreleri.

) Yedek soğutma suyu kaynakları ve acil durum soğutma sistemleri parametreleri.

d) Artık ısı soğutma sistemleri parametreleri.

e) nemli koruma kabı parametreleri.

f) nemli elektrik sistemleri parametreleri.

g) Kullanılmış yakıtlara ve bunlarla ilgili sistemlere ilişkin parametreler.

ę) Tesisdeki radyasyon seviyesine ilişkin bilgiler.

h) Sahadaki radyasyon seviyesine ilişkin bilgiler.

ı) Saha yakınlarındaki radyasyon seviyesine ilişkin bilgiler.

i) Karar destek sistemlerinden elde edilen sonuçlar.

j) İhtiyaç duyulan önemli meteorolojik veriler.

Müdahalenin sonlandırılması

MADDE 24 – (1) Yetkilendirilen kişi, gerekirse ilgili kurum ve kuruluşlara danışarak, radyolojik ve radyolojik olmayan sonuçları dikkate alarak yapacağı değerlendirme sonucunda, saha içinde gerçekleştirilen müdahale faaliyetlerini Kurumun uygun görüşü ile sonlandırır.

(2) Yetkilendirilen kişi, radyasyon acil durumu sonrasında, radyoaktif maddelerden kaynaklanan radyasyona maruz kalma durumunun mümkünse engellenmesi veya azaltılması amacıyla saha içinde iyileştirme faaliyetlerini yürütür ve saha dışındaki iyileştirme faaliyetlerine katılır.

Radyasyon acil durumuna ilişkin kayıtlar ve raporlama

MADDE 25 – (1) Yetkilendirilen kişi, radyasyon acil durumlarına ilişkin asgari olarak aşağıdaki konu başlıklarından tesis ve uygulamalar için geçerli olanları içeren kayıtları tutar, Kurum tarafından talep edildiğinde Kuruma sunar ve bunları yetkilendirmeye ilişkin yükümlülükleri sona erene kadar muhafaza eder:

a) Radyasyon acil durumunun gerçekleştiği yer, tarih ve zaman ile ilk acil durum bildirimini yapan kişiye ilişkin bilgi.

b) Radyasyon acil durumunun sınıfı.

c) Radyasyon acil durumuna ilişkin olay akışı.

) Radyasyon acil durumu kapsamında gerçekleşen radyoaktif madde salımlarına ilişkin bilgi.

d) Radyasyon acil durumunda ölçülen radyasyon doz hızlarına ve radyoaktif kirliliğe ilişkin bilgi.

e) Kişisel radyasyon dozlarına ilişkin bilgi.

f) Gerçekleştirilen müdahale faaliyetlerine ilişkin bilgi.

g) Saha dışından talep edilen desteğe ilişkin bilgi.

ğ) Radyasyon acil durumunda oluşan radyoaktif atıklara ilişkin bilgi.

(2) Yetkilendirilen kişi, radyasyon acil durumuna ilişkin müdahalenin sonlandırılmasından itibaren Kategori I’de yer alan tesisler için bir yıl, diğer tesis ve uygulamalar için üç ay içinde aşağıdaki konu başlıklarından tesis ve uygulamalar için geçerli olanları içeren ve Kurum tarafından belirlenen biçimde hazırlanan raporu Kuruma sunar:

a) Radyasyon acil durumunun gerçekleşmesinden önce tesis veya uygulamanın durumu ve yetkilendirmeye ilişkin bilgiler.

b) Radyasyon acil durumunun tanımı ile gerçekleştiği yer, tarih ve zaman.

c) Radyasyon acil durumunun tespiti ve sınıflandırılması.

ç) Radyasyon acil durumuna ilişkin bildirimler ve haberleşme.

d) Radyasyon acil durumu kapsamında gerçekleştirilen müdahale.

e) Radyasyon acil durumunun nedenlerine ilişkin araştırma, analiz ve değerlendirmeler.

f) Radyasyon acil durumunun gelişim ve sonuçlarının güvenlik ve emniyet açısından analizi.

g) Radyasyon acil durumunda tesis veya uygulama ile ilgili talimatlara uyumun değerlendirilmesi.

ğ) Radyasyon acil durumu kapsamındaki radyolojik koşullar ve radyoaktif madde salımları ile oluşan radyoaktif atıklar.

h) Radyasyon acil durumu kapsamında kişilerin aldıkları radyasyon dozları ve bu kişilerin sağlık açısından mevcut durumları.

ı) Radyasyon acil durumundan alınan dersler.

i) Radyasyon acil durumu sonrasında uygulanan düzeltici faaliyetler.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Denetim ve yaptırım

MADDE 26 – (1) Yetkilendirilen kişinin radyasyon acil durumlarının yönetimi ile ilgili yükümlülükleri ilgili yönetmelik hükümleri uyarınca Kurumun denetimine tabidir.

(2) Radyasyon acil durumlarının yönetimi ile ilgili mevzuat veya yetki koşullarına, Kurum kararlarına ve talimatlarına aykırı hareket edildiğinin saptanması halinde yaptırım uygulanır.

(3) Yaptırımlar; yetki kapsamında yürütülen belirli faaliyetlerin kısıtlanmasını, yetkilendirmelerin ek koşul tanımlanması da dâhil olmak üzere değiştirilmesini, askıya alınmasını, kısıtlanmasını veya iptalini ve 702 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca uygulanacak ceza hükümleri ile idari para cezalarını içerir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 27 – (1) 15/1/2000 tarihli ve 23934 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Nükleer ve Radyolojik Tehlike Durumu Ulusal Uygulama Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce yetkilendirilen kişiler, radyasyon acil durumlarının yönetimi kapsamında bu Yönetmelik ile getirilen yeni yükümlülüklerini bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl içerisinde yerine getirir.

Yürürlük

MADDE 28 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 29 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Nükleer Düzenleme Kurumu Başkanı yürütür.

Ek-1

Radyasyon Acil Durumunda Deterministik Etkilerin Önlenmesine veya En Aza İndirilmesine ve Stokastik Etkilerin Riskinin Azaltılmasına Yönelik Genel Kriterler

Tablo 1. Deterministik Etkilerin Önlenmesi veya En Aza İndirilmesi için Koruyucu Eylemlerin ve Diğer Müdahale Faaliyetlerinin Gerçekleştirilmesinin Beklendiği Soğurulmuş Akut Radyasyon Dozları için Genel Kriterler

Akut dış ışınlama dozu (< 10 saat)		Belirtilen radyasyon dozlarının alınması öngörülüyorsa; – İyot tableti alımı ve tahliye gibi koruyucu eylemler derhal gerçekleştirilir. – Radyoaktif kirlilik ivedilikle giderilir.
Kırmızı kemik iliği	1 Gy ^a	
Fetus	0,1 Gy	
Doku	25 Gy ^b	
Deri	100 cm ² 'de 10 Gy	
Radyonüklidlerin vücuda akut alımından kaynaklanan iç ışınlama dozu (30 günlük)		Belirtilen radyasyon dozu alınmışsa; – Tıbbi müdahale gerçekleştirilir. – Radyoaktif kirliliğin kontrolü ve giderilmesi gerçekleştirilir.
Kırmızı kemik iliği	0,2 Gy (atom numarası ≥ 90 olan radyonüklidler için) 2 Gy (atom numarası ≤ 89 olan radyonüklidler için)	
Tiroit	2 Gy	
Akciğer	30 Gy	
Kolon	20 Gy	
Fetüs	0,1 Gy ^c	

^a Kırmızı kemik iliği, akciğer, ince bağırsak, gonad, tiroit gibi doku ve iç organlarda ve göz lensinde gircilik özelliği fazla olan düzgün dağılımlı radyasyon alanında ışınlanmadan kaynaklanan Rölatif Biyolojik Etkinlik ağırlıklı soğurulmuş dozların ortalamasıdır.

^b Bir radyoaktif kaynak ile yakın temastan dolayı vücut yüzeyinin 0,5 cm altındaki dokuda 100 cm² alana aktarılan dozdur.

^c Bu özel durum için doz rahim içi gelişimin gerçekleştiği süre için hesaplanır.

Tablo 2. Stokastik Etkilerin Riskinin Azaltılmasına Yönelik Koruyucu Eylemler ve Diğer Müdahale Faaliyetleri için Genel Kriterler

Organ Eşdeğer Dozları / Etkin Doz		Belirtilen radyasyon dozlarının alınması öngörülüyorsa;
Tiroit dozu	50 mSv – ilk 7 gün içinde	İyot tableti alımı gerçekleştirilir. ^a
Tüm vücut dozu	100 mSv – ilk 7 gün içinde	Tahliye, sığınma, radyoaktif kirliliğin kontrolü ve giderilmesi gerçekleştirilir.
Fetus dozu	100 mSv – ilk 7 gün içinde	
Tüm vücut dozu	100 mSv – 1 yılda	Radyoaktif maddelerin vücut içine alınmaması için tedbir alınır, radyoaktif kirliliğin kontrolü ve giderilmesi gerçekleştirilir.
Fetus dozu	100 mSv – rahim içi gelişim süresince	
Organ Eşdeğer Dozları / Etkin Doz		Belirtilen radyasyon dozu alınmışsa;
Tüm vücut dozu	100 mSv – 1 ayda	Radyasyona hassas belirli organların alması olduğu eşdeğer dozlar esas alınarak sağlık taraması yapılır.
Fetus dozu	100 mSv – rahim içi gelişim süresince	Bireysel koşullarla ilgili karar verilebilmesi için rehberlik sağlanır.

^a İyot tableti alımı; (a) radyoaktif iyottan dolayı radyasyona maruz kalma durumu varsa, (b) radyoaktif iyot salımından önce veya kısa süre sonra ve (c) radyoaktif iyodun vücuda alımından kısa süre öncesinde veya sonrasında uygulanır.